

Seksuaalinen suostumus nuorten arjessa

Päivi Honkatukia, professori (nuorisotutkimus)

Nuoret ja sukupuolistunut väkivalta –seminaari

11.11.2021

Kiistelty suostumus: läheisyyden sosiaalinen ja digitaalinen rajankäynti nuorten romanttisissa suhteissa (2019-23)

- 2019–2023 Suomen Akatemia
- Työryhmä: Päivi Honkatukia (PI), Timo Aho, Anu Isotalo, Marja Peltola, Roosa Saukkonen, Nella Tanninen

Millainen ilmiö suostumus on osana nuorten arkielämää?

- nuoret aktiivisina toimijoina, joilla on tärkeää tietoa
- fyysiset ja digitaaliset tilat
- ei ainoastaan ongelmana, vaan hyvinvointia tuottavana asiana

Miksi tutkimme suostumusta nuorten arjessa?

- Nuorten intiimisuhteisiin liittyvä puhe on ongelma-, huoli- ja riskikeskeistä; nuorten omat näkökulmat puuttuvat usein
- Suostumus ymmärretään usein kapeasti heteroseksisiin liittyvänä asiana
- Teknologia ja sosiaalinen media tärkeitä nuorten ympäristöjä; miten suostumus ilmenee siellä?
- Millä tavalla suostumus liittyy nuorten hyvinvointiin?
- Miten seksuaalirikoslain uudistukseen liittyviä keskusteluja voidaan arvioida nuorten arkielämän näkökulmasta?

Seksuaalinen suostumus ja nuorten arkiset neuvottelut

Ryhmä- ja yksilöhaastattelut erilaisissa ympäristöissä, 15-19-vuotiaat

Miten nuoret ymmärtävät hyväksyttävän ja ei-hyväksyttävän (seksuaalisen) käyttäytymisen rajat arjessa, miten näistä neuvotellaan, millaisia odotuksia ja normeja niihin liittyy?

Miten nämä kysymykset näkyvät kasvokkaisessa arjessa, entä digitaalisessa (somessa)?

Seksuaalinen suostumus ja kokemukset sen rikkoutumisesta intiimisuhteissa

Kyselytutkimus ja yksilöhaastattelut nuorten intiimisuhteissa tapahtuneesta häirinnästä ja väkivallasta, 15-19-vuotiaat

Emotionaalinen, fyysinen, seksuaaliväkivalta

Suhteen aikana ja jälkeen koettu ja tehty väkivalta

Läsnä ollen ja digitaalisesti tapahtuva häirintä ja väkivalta

Kansainvälisen tutkimuksen suomalaiseen ympäristöön sovitettu versio

Nuoret haluavat tulla nähdyiksi kunnollisina seksuaalisina kansalaisina (Aggleton et al. 2019)

- Nuoret esiintyivät haastatteluissa osaavina, seksuaalisuudesta, intiimisuhteista ja niihin liittyvistä asioista hyvin perillä olevina toimijoina → keskustelu oli luontevaa
- Haastattelupuhe ”kansalaisuuden tekoina” (Isin & Nielsen 2008), joissa konstruoidaan suhteita muihin nuoriin, aikuisiin, yhteiskuntaan; millaisia oikeuksia ja velvollisuuksia nuorilla ja muilla on seksuaalisten suhteiden alueella, entä aikuisilla?
- Haastattelupuhe seksuaalisen käyttäytymisen moraalista arviointia, jota voidaan analysoida kunnollisuuden tuottamisena (Skeggs 1997). Nuorten keskusteluista välittyy ajatus, että heillä on tietoa, taitoja, kykyjä tehdä harkittuja päätöksiä itsen ja toisten hyvinvoinnin ja ruumiillisen koskemattomuuden turvaamiseksi.

Tyttöjen kokemukset seksuaalisesta häirinnästä somessa

N3: Jotenkin tuntuu et niinku dick picien lähettäminen on liiankin yleistä. Ja sit siit ehkä yleensä sanoo [kavereille] koska se on aika häiriintynyttä. Varsinkin jos se tietää että lähettää sen jollekin alaikäiselle joka ei oo kysyny tai mitään.

Haastattelija: Eli sitä tapahtuu siis?

N1: Kyl sitä tapahtuu.

Haastattelija: Voiks tommosist sanoo sit vanhemmille?

N2: En mä koe tarvetta ainakaan sanoo. Tai ei ne oo niin syvällisiä asioita tai sellasia, et ne vaikuttais mun elämään niin paljon. Niin en mä koe mitään tarvetta sanoo. (Ryhmähaastattelu 4 tyttöä, lukiolaisia)

Seksuaalinen häirintä ”oikeassa elämässä”

Haastattelija: Onks sulla tommosii kokemuksii (ehdottelusta junassa)?

N2: Joo. On. Junassa ja just bussissa viime viikonloppuna.

Haastattelija: Miltä se susta tuntu?

N2: No, aluks mä en oikein, ei mua kiinnostanu tai silleen. Mut sit ku se tuli istuu mun viereen siihen bussiin, ku mä ootin bussii niin sit se alko vaan juttelee jotain. Ja sitten mä vaan juttelin sen kaa jotain ihan, perus, niinku miten päivä on menny ja, just tälle. Sit se tuli istuu mun viereen ja alko kysellä kaikkee, mun ikää ja et onks mul poikaystävää ja tällasta. Ja sit se oli vähän huono kun mun akku loppu just niin mä en voi soittaa kellekään et, se ois jättäny mut rauhaan. No onneks se lähti aika nopee siit, mut sitten se kans pussas mua käteen ja, tälle.

Haastattelija: Niinpä, joo. Onks se teist niinku, onks se ahdistavaa vai onks teillä semmonen olo, että selviän tästä...

N1: No se vähän riippuu silleen jos joku nyt silleen puhuu vaan jotain, niin en mä, ei mulle niinku siit tuu silleen mitenkään semmonen tosi ahistava (olo). Mut sit taas jos tulee ihan liian lähelle niin sit kyl tulee vähän semmonen että en mä haluu et tulee ihan noin lähelle silleen, tai varsinkin jos koskee niin ei se oo kiva...

Haastattelija: Niin, niin. Sä sanoit et kännykkä on semmonen mikä voi olla sit siin tilanteessa semmonen että, voi alkaa juttelee jonkun kans puhelimes...

N2: Niin, niin.

N1: Mä teen tosi usein tolleen. Otan vaan puhelimen siihen.

N2: Niin ja yleensä joskus mä jopa esitän et mä puhun puhelimesta jotain et, joo moi iskä oon tulossa just kotiin että..

N1: Mä teen tota samaa (Kaksi ammattioppilaitoksessa opiskelevaa tyttöä)

Tasapainoilua smoothin ja machon välillä

Haastattelija: Mistä sen voi tietää, et millon se menee ahistavan puolelle ja millon se on niinku semmonen positiivinen kehu tai, mikä siinä niinku, osaatteks te sitä..

M1: Totta kai pitää olla silleen itsevarma ainakin, mut sit jos sä oot silleen vähän liian macho niin sit se saattaa olla, et se on ahistavaa.

Haastattelija: Mitä se tarkoittaa se macho?

M1: No, liian itsevarma, tyyliin.

Haastattelija: Aivan. Et se pitää tehdä niinku, tavallaan jotenkin..

M2: Smoothisti.

Haastattelija: Te ette osaa sanoo mitä on smoothi, riippuuks se niin tilanteesta?

M1: Joo, et se on myös, ja sun pitää niinku siinä heti, heti vastaanottaa et millasii merkkei se muija antaa mut sit se on tosi vaikeeta välillä. (Kaksi ammattioppilaitoksessa opiskelevaa poikaa)

Seksuaalisen kansalaisuuden rakentuminen (suhteessa häirintään)

Tytöt	Pojat	Aikuiset
<p>oikeus koskemattomuuteen, toisaalta jaettu tietoisuus siitä, että tämä oikeus ei toteudu</p> <p>kunnollinen tyttö vartioi koskemattomuuttaan</p> <p>tytöt kokevat pärjäävänsä hyvin somehäirinnän kanssa</p> <p>epävarmuuden ja turvattomuuden kokemuksia julkisessa tilassa, vaikka käytössä monenlaisia turvallisuusrutiineja</p>	<p>kunnollisuus edellyttää neuvottelua ja tasapainoilua tärkeää (ja myös vaikeaa) yhdistää tyttöjen rajoja kunnioittavan nuoren miehen ja aktiivisen aloitteentekijän positiot</p> <p>häirintää harjoittavat pojat voivat olla myös ihailtuja ja arvostettuja</p> <p>puuttuva puhe poikien häirintäkokemuksista</p>	<p>kunnolliset aikuiset välittävät, antavat tukea, puuttuvat, vaikka heiltä usein puuttuu kykyä arvioida nuorten seksuaalisia suhteita oikein; huolestuvat, reagoivat ylimitoitetusti, kaikkea ei kannata kertoa heille</p> <p>ei-kunnolliset aikuiset: häirintää harjoittavat ”isän ikäiset”, ”ulkomaalaiset”, ”pervot”, ”häiriintyneet”</p> <p>välinpitämättömät aikuiset: eivät puutu, vaikka näkevät, mikä aiheuttaa turvattomuutta</p>

Lähteet

Aggleton, P., Cover, R., Leahy, D., Marshall, D. & Lou Rasmussen, M. (2019, toim.) *Youth, Sexuality and Sexual Citizenship*. Lontoo & New York: Routledge.

Isin, E. F. & Nielsen, G. M. (2008). Introduction.
In E. F. Isin & G. M. Nielsen (Eds.) *Acts of Citizenship*. Zed Books, 1-12.

Skeggs, B. (1997) *Formations of Class and Gender. Becoming Respectable*. Lontoo: Sage.

Kiitos!

<https://projects.tuni.fi/suostumus/>

paivi.honkatukia@tuni.fi

timo.a.aho@tuni.fi

anu.isotalo@tuni.fi

marja.peltola@tuni.fi

roosa.saukkonen@tuni.fi

Kuvat: Sirpa Varis

